

ПРОТОКОЛ № 28
от заседанието на Комисия по правни въпроси към
Пленума на Висшия съдебен съвет,
проведено на 11.11.2019 г.

Днес, 11 ноември 2019 г., понеделник, от 15.00 ч. в сградата на Висшия съдебен съвет, се проведе заседание на Комисията по правни въпроси към Пленума на ВСС в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: **ЦВЕТИНКА ПАШКУНОВА**
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ: **ГЕОРГИ КУЗМАНОВ - отсъства**

ЧЛЕНОВЕ: **СТЕФАН ГРОЗДЕВ - отсъства**
ВЕРОНИКА ИМОВА
ПЛАМЕН НАЙДЕНОВ
АТАНАСКА ДИШЕВА
ДАНИЕЛА МАШЕВА
ЕВГЕНИ ДИКОВ

На заседанието присъстват експертните сътрудници на комисията Цветелина Велинова – главен експерт – юрисконсулт в дирекция „Правна“, Диляна Янкова – главен експерт – юрисконсулт в дирекция „Правна“ и техническият сътрудник на комисията – Стефка Барова.

Включва в дневния ред следните допълнителни точки:

- Проекти на становища във връзка със становище от Олга Керелска – член на Висшия съдебен съвет.
- Искане за изразяване на становище от съдия Александър Ангелов – председател на Софийски районен съд във връзка с възможността от сайта на Софийски районен съд да бъдат извършвани справки за образувани дела по критерии „ЕГН“ и „име“ на физически лица. (ВСС-13180/27.09.2019г.).

Д Н Е В Е Н Р Е Д:

1. ОТНОСНО: Заявления, подадени в изпълнение на §4 Наредба №8 от 08.11.2018г. за организацията и дейността на Съвета за партньорство към Висшия съдебен съвет. (ВСС-9667/01.08.2019г., ВСС-11957/08.10.2019г., ВСС-80/10.10.2019г., ВСС-12237/11.10.2019г.).

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
Р Е Ш И:

1.1. ПРЕДЛАГА на Пленума на Висшия съдебен съвет да приеме следното решение:

На основание §4 от преходните и заключителните разпоредби от Наредба № 8 от 08.11.2018 г. за организацията и дейността на Съвета за партньорство към Висшия съдебен съвет **ВКЛЮЧВА В СЪСТАВА** на Съвета за партньорство към Висшия съдебен съвет Калин Калпакчиев – Сдружение „Съюз на съдиите в България”, Владимир Първанов – Асоциацията на българските административни съдии и Росица Велкова Иванова – Стойчева – Сдружение „Българска съдийска асоциация“.

1.2. ВНАСЯ като точка в дневния ред за разглеждане на заседание на Пленума на ВСС на **21.11.2019 г.**

2. ОТНОСНО: Информация от Комисията по правни въпроси към Пленума на Висшия съдебен съвет във връзка с Въпросника за независимост на съдебната власт за 2019 г.

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ Р Е Ш И:

2.1. ПРИЕМА ЗА СВЕДЕНИЕ изпратената на дирекция „Международна дейност и протокол“ информация от Комисията по правни въпроси към Пленума на Висшия съдебен съвет, съобразно примерното разпределение на въпросите от Въпросника за независимост на съдебната власт“ за 2019 г.

3. ОТНОСНО: Писмо от заместник-министър на правосъдието с молба за становище относно получени от Комисията РЕТІ на Европейския парламент петиции на български граждани във връзка със заповедното производство.

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ Р Е Ш И:

3.1. ДА СЕ ИЗПРАТИ писмо до заместник-министъра на правосъдието, с което да бъде уведомен, че изготвянето на становище по съдържащите се в петициите твърдения предполага задълбочена аналитична дейност на практиката на правоприлагащите органи, която не може да бъде осъществена в посочения кратък срок. Обобщено становище могат да представят единствено окръжните съдилища, след съответния анализ на практиката си и тази на районните съдилища.

3.2. ИЗПРАЩА приложените към писмото от заместник-министъра на правосъдието материали на окръжните съдилища, за преценка и представяне на обобщено становище на практиката си и тази на

съответните районни съдилища относно отправените твърдения за противоречива и неправилна съдебна практика, касаеща заповедното производство.

3.3. Обобщените становища от окръжните съдилища следва да бъдат предоставени в срока, посочен в писмото от заместник-министъра на правосъдието.

3.4. След получаване на становищата по т. 3.2., същите да се изпратят на Министерството на правосъдието.

4. ОТНОСНО: Писмо от председателя на Националното бюро за правна помощ относно препоръки за въвеждането на стандарти за правна помощ от съдилищата, унифицирани процедури и примерни съдебни актове за правна помощ.

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ Р Е Ш И:

4.1 ПРЕДЛАГА на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет да вземе следното решение:

1. **УКАЗВА** на административните ръководители на съдилища, че при предоставяне на правна помощ следва да прилагат Минималните стандарти за предоставяне, отчетност и контрол на правната помощ в съдебната фаза, както и Унифицираните процедури за предоставяне на правна помощ /съдебна фаза/ и ясни критерии и подходи при допускане на правна помощ /съдебна фаза/ за лица по чл. 22 от ЗПП, в това число и за лица от уязвими групи и разработване на механизъм за служебно събиране на информация за социалния статус на правоимащите лица, публикувани на интернет страницата на Националното бюро за правна помощ, в относимата им част.
2. **ИЗПРАЩА** препоръките за въвеждането на стандарти за правна помощ от съдилищата, унифицирани процедури и примерни съдебни актове за правна помощ, на административните ръководители на съдилища, за сведение и изпълнение в частта по т. 1-5.

4.2 ВНАСЯ като точка в дневния ред за разглеждане на заседание на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет на **19.11.2019 г.**

5. ОТНОСНО: Обобщена информация от органите на съдебната власт относно практиката на районните съдилища за служебно предоставяне на информация за съдебния статус на физически лица на административни органи.

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

Р Е Ш И:

5.1. ДА СЕ ИЗПРАТИ на министъра на правосъдието обобщената информация от органите на съдебната власт относно практиката на районните съдилища за служебно предоставяне информация за съдебния статус на физически лица на административни органи, ведно с направените предложения за изменение и допълнение на Наредба № 8/26.02.2006 г. за функциите и организацията на дейността на бюрата за съдимост, за предприемане на действия по компетентност.

6. ОТНОСНО: Проекти на становища по конституционно дело № 11/2019 г.

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

Р Е Ш И:

6.1. ПРЕДЛАГА на Пленума на Висшия съдебен съвет да приеме следното решение:

1. ПРИЕМА становище по конституционно дело № 11/2019 г. на Конституционния съд, по което е допуснато до разглеждане по същество искането на пленума на Върховния административен съд за даване на задължително тълкувание на чл. 121, ал. 4 от Конституцията, във връзка с отговор на поставените въпроси, съгласно предложения (първи/втори) вариант от Комисията по правни въпроси към Пленума на Висшия съдебен съвет.

2. Становището да се изпрати на Конституционния съд на Република България.

6.2. ВНАСЯ като точка в дневния ред за разглеждане на заседание на Пленума на ВСС на **21.11.2019 г.**

7. ОТНОСНО: Проекти на становища във връзка със становище от Олга Керелска – член на Висшия съдебен съвет.

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

Р Е Ш И:

7.1. ПРЕДЛАГА на Пленума на Висшия съдебен съвет да приеме следното становище във връзка с постъпилите предложения на народни представители между първо и второ гласуване на Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт със сигнатура 902-01-49 от 20.09.2019 г.

ВАРИАНТ 1

На 27.09.2019 г. в Народното събрание на Република България бе гласуван на първо четене законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, № 902-01-049, внесен от Министерския съвет на 20.09.2019 г. Този законопроект включваше предложения за промени в досега действащия Закон за съдебната власт в следните основни направления:

- промяна в начина на атестиране на магистратите като в съдилищата се създават помощни атестационни комисии с предвидени условия и ред за избор на техните членове, прецизиране правомощията на действащите магистрати в състава на комисиите по атестирането и конкурсите;
- редуциране на атестирането на магистратите като видовете атестации се ограничават до такива за несменяемост, периодични и извънредни;
- прецизиране на процедурите за разглеждане на заявленията срещу нарушаване правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок и конкретизиране правомощията на Инспектората към ВСС в т.ч. и във връзка с основанията за отхвърляне на заявленията като неоснователни;
- промяна в изискванията към кандидатите за младши магистрати и конкретно – отпадане на това за предоставяне препоръки от юристи, касаещи досегашната им дейност;
- подобряване правната уредба относно производството по проверка на имуществените декларации на магистратите;
- разширяване кръга от лицата, които могат да бъдат избирани за главен инспектор и инспектори в Инспектората към ВСС;
- усъвършенстване на разпоредбите, свързани с дисциплинарното производство, с въвеждане на ясни критерии за определяне на дисциплинарни наказания, прецизиране на разпоредбите относно сроковете за разглеждане и произнасяне на съответните органи и давностните срокове.

Така предложения законопроект е резултат от дейността на работна група, сформирана в МП и за неговото изработване е била уведомена Европейската комисия. В изпълнение на правомощията си по чл. 30, ал.2, т.13 ЗСВ, на свое заседание от 26.09.2019 г., Пленумът на ВСС проведе дебат и изрази становище по него.

По така предложения законопроект на 27.09.2019 г. беше проведено първо гласуване в Народното събрание. След първото гласуване на

законопроекта в деловодството на Народното събрание са постъпили редица нови предложения за изменение на Закона за съдебната власт:

- С предложение вх. № 954-04-161/04.10.2019 г., на група народни представители, се предлага създаване на нов пар.1в ЗИДЗСВ за изменение на чл. 28 от Закона за съдебната власт, с което се дава възможност на изборните членове на ВСС, след предсрочно прекратяване на мандата им или неговото изтичане, да заемат и по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт;

- С предложение вх. № 954-04-162/04.10.2019 г. на двама народни представители се предлага създаване на нов пар. 1в ЗИДЗСВ за изменение в чл. 29, ал.2 ЗСВ, като след думите „чл. 224“ се поставя запетая и се добавя „чл.225“;

- С предложение вх. № 954-04-10.2019 г. на двама народни представители се предлага създаване на нов пар. 1а за изменение на чл.18, ал.1, т.9 ЗСВ, като след думите „административен ръководител на орган на съдебната власт“ се добавят думите „избиран от съответната колегия на която е член“.

С първото предложение освен предвидения до сега кариерен бонус, който даваше възможност на изборния член на ВСС след приключване на мандата да заема друга равна по степен длъжност в органите на съдебната власт /по негов избор/, се добавя още един – да може да заема по-висока от заеманата преди избора длъжност /също по негов избор/.

С второто предложение за изменение на ЗСВ изборните членове на ВСС се приравняват на действащите съдии, прокурори и следователи с повече от 10 години стаж, в правото им при освобождаване от длъжност да получат еднократно парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години имат в органите на съдебната власт, но не повече от 20, на базата на получаваното от тях възнаграждение в качеството им на изборни членове на ВСС като времето, през което са заемали тази длъжност се счита за време прекарано на длъжност, съдия, прокурор или следовател.

С третото предложение на практика се дава възможност изборен член на ВСС да е съпруг, роднина по права линия, по съребрена линия до четвърта степен, по сватовство до трета степен вкл. или във фактическо съжителство, с административен ръководител на орган на съдебната власт, стига той да е избран от колегията на ВСС, на която не е член. Тоест не би имало пречка, ако изборният член на ВСС е в състава на съдийска колегия, неговата съпруга, баща или дете и пр. да бъдат избирани за административни ръководители в прокуратурата или следствието от прокурорска колегия и обратното.

Съгласно чл. 84, ал.2, изр.2-ро от Правилника за работата и дейността на Народното събрание, предложенията, направени след първото гласуване на внесеня законопроект, които противоречат на

принципите и обхвата на гласувания на първо четене законопроект, **не се** обсъждат и не се гласуват.

Посочените по-горе предложения за изменение на ЗСВ, постъпили след първото гласуване на законопроекта излизат извън обхвата на внесения такъв. С оглед на това, тяхното разглеждане и гласуване би било в противоречие с цитираната разпоредба и би довело до заобикаляне на Закона за нормативните актове. На практика с тях се урежда за пръв път правна материя, която не е била предмет на първоначалния законопроект и с оглед на това, предложенията не са преминали през задължителната предварителна оценка на въздействието и обществени консултации /обсъждане/ съгласно изискването на чл. 18а от Закона за нормативните актове, процедури, които са детайлно разписани в глава втора и трета от този закон. Съгласно чл.20 ЗНА предварителната оценка на въздействието е частична и цялостна. Извършването на частична предварителна оценка на въздействието предхожда изработването на всеки проект на закон, кодекс и подзаконов нормативен акт на МС като по преценка на съставителя на проекта, може да се извърши и цялостна предварителна оценка на въздействието. В чл. 26 от ЗНА изрично е посочено, че изработване на проект на нормативен акт се извършва при зачитане на принципите на необходимост, обосновааност, предвидимост, откритост, като в тази връзка подробно е регламентиран реда за провеждането на обществените консултации.

Отношение по поставения въпрос следва да бъде взето не само заради юридическа прецизност и необходимостта от спазването на закона, но и заради това, че направените предложения касаят статута на членовете на ВСС. Премълчаването му ще създаде впечатление в обществото и преди всичко сред магистратите, които членовете на ВСС представляват, че се приемат предлаганите кариерни и финансови бонуси, както и създаването на предпоставки за „роднински назначения“, доколкото въпросът има освен юридическа и морална страна. Управлението на съдебната система, което е правомощие на ВСС по закон, не съставлява единствено отговорност за решаването на кадровите и общите организационни въпроси на системата, но и отговорност за „състоянието на духа“, в тази система, за мотивацията на магистратите да осъществяват своята дейност, като това състояние и мотивация се определя и от обстоятелството дали магистратите се чувстват справедливо поставени спрямо своите представители в органа на управление на съдебната власт.

В съответствие с тези законови правомощия, Пленумът на ВСС изразява позиция по направените между първо и второ четене на ЗИД на ЗСВ предложения, че съгласно чл. 84, ал. 2, изр.2-ро от Правилника за работата и дейността на Народното събрание, същите не следва да бъдат обсъждани и гласувани, а по същество заявява, че предложените промени са в противоречие съответно:

- с конкурсното начало като основен принцип за кариерно развитие на

магистратите;

- с гратификационния характер на обезщетението по чл. 225 ЗСВ, което по дефиниция представлява „благодарност“, „награда“ за точно определен труд – в случая този на съдия, прокурор или следовател, предвид особеностите на този труд;
- с гаранциите за вземане на обективни и безпристрастни решения от колегиите при избор на административни ръководители, израз на които е нормата за несъвместимост по чл. 18, ал. 1, т. 19 в настоящата ѝ редакция.

ВАРИАНТ 2

Предложението за промяна в чл. 28, ал. 1 от Закона за съдебната власт /ЗСВ/ има легитимната цел да уеднакви статута на изборните членове на Висшия съдебен съвет с този на главния инспектор и инспекторите от Инспектората към ВСС, по отношение на правните възможности за продължаване на кариерното развитие след приключване на мандата им. Висшият съдебен съвет е конституционно установен орган, който представлява съдебната власт, осигурява и отстоява независимостта ѝ, определя състава и организацията на работата на съдилищата, прокуратурите и следствените органи и обезпечава финансово и технически тяхната дейност. От изключително значение за осъществяване на правомощията на колективния орган е персоналният му състав, като привличането на съдии, прокурори и следователи с доказани високи професионални качества е основна предпоставка за ефективната му дейност. Промяната на посочената разпоредба ще доведе до привличането в състава на ВСС на мотивирани и висококвалифицирани съдии, прокурори и следователи, притежаващи висок професионализъм, за които работата в този орган не би отнела възможността за кариерно развитие, което биха имали извън него.

С предложенията за изменение и допълнение на чл. 29, ал. 2 и чл. 225 от ЗСВ ще се преодолее заложеното вътрешно противоречие в разпоредбата на чл. 225 от ЗСВ – в последната ѝ редакция ал. 1 въвежда и си служи с понятието „еднократност“ на обезщетението, докато в ал. 4 на същия член законодателят е развил хипотеза за изплащане на обезщетение при последващо освобождаване, допускаща изплащане на ново обезщетение при последващо освобождаване. Предложената редакция на нормата запазва досегашната горна граница, като цели прецизиране механизма на изчисляване на обезщетението и позволява да се унифицира начинът на определянето му при освобождаване от длъжност на правоимащите лица. С оглед различната практика при определяне на обезщетенията по чл. 225 от ЗСВ, прилагана в отделните органи на съдебната власт, ВСС следва да разполага с правомощие по уеднаквяването ѝ, съобразно изискванията на закона.

Във връзка с предложеното изменение в чл. 18, ал. 1, т. 9 от ЗСВ, Пленумът на ВСС счита, че същото е ефективно и целесъобразно, доколкото въведеното ограничение по отношение на административните ръководители ще бъде обвързано само от колегията, на която изборният член на ВСС е член.

Целта на разделянето на ВСС през 2015 г. на пленум и на две колегии е да се осигури ефективност в дейността на колегиите и да се избегнат възможностите за влияние върху вземаните решения по кадрови и дисциплинарни въпроси. Всяка от колегиите взема самостоятелно и окончателно решение по въпросите от нейната компетентност (назначаване, повишаване, преместване и освобождаване от длъжност; налагане на дисциплинарни наказания; понижаване и освобождаване от длъжност; назначаване на административните ръководители в органите на съдебната власт; решаване на организационни въпроси на съответната система от органи на съдебната власт и т.н).

Нормативно установените правомощия на всяка от колегиите на ВСС гарантира, че членовете на ВСС, които представляват съответно съдиите, прокурорите и следователите, ще могат самостоятелно и независимо да решават проблемите на съответната система от органи на съдебната власт, без решенията на едната от колегиите да бъдат обвързващи за другата колегия. С оглед тези законодателни промени и разделянето на ВСС на две самостоятелни в работата си колегии, изискването на чл. 18, ал. 1, т. 9 от ЗСВ (в частта относно невъзможността изборен член на ВСС да е съпруг, роднина по права линия, по съребрена линия до четвърта степен или по сватовство – до трета степен включително или във фактическо съпружеско съжителство с административен ръководител на орган на съдебната власт) действително представлява излишно за правния мир ограничение.

С цитираната законова разпоредба е въведена забрана, която поставя под общ знаменател членовете на съдийската и прокурорската колегия на ВСС спрямо всички административни ръководители в системата на органите на съдебната власт, без да се отчита факта, че всяка от колегиите (съответно всеки от нейните членове) има правомощия и може да влияе единствено върху работата на административните ръководители в ресора на колегията, на която е член. По този начин, от една страна се възпира кариерното развитие и израстване на магистратите, които притежават необходимите нравствени и професионални качества да заемат длъжността административен ръководител на орган на съдебната власт, а от друга страна не се създава никаква допълнителна гаранция за независимост в работата на съответния член на колегия на ВСС, тъй като последната няма правомощия върху органите на съдебната власт, които са в ресора на другата колегия.

Предложенията на народните представители между първо и второ гласуване на Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за

съдебната с входящ номер: 954-04-161/04.10.2019 г., входящ номер: 954-04-162/04.10.2019 г. и входящ номер: 954-04-166/04.10.2019 г., не противоречат на принципите и обхвата на приетия на първо гласуване законопроект, тъй като са постъпили по реда на чл. 83 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание /арг. чл. 84, ал. 2, изр. първо от Правилника/

7.2. ВНАСЯ предложението за разглеждане на заседание на Пленума на Висшия съдебен съвет на **21.11.2019 г.**

8. ОТНОСНО: Искане за изразяване на становище от съдия Александър Ангелов – председател на Софийски районен съд във връзка с възможността от сайта на Софийски районен съд да бъдат извършвани справки за образувани дела по критерии „ЕГН“ и „име“ на физически лица. (ВСС-13180/27.09.2019 г.).

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ Р Е Ш И:

8.1. ДА СЕ УВЕДОМИ съдия Александър Ангелов – председател на Софийски районен съд, че поставеният въпрос е уреден в Становище на Комисия за защита на личните данни с рег.№НДМСПО-17-624/2018г., като неговото решаване е изцяло в правомощията на административния ръководител.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА КОМИСИЯТА: (п)**

ЦВЕТИНКА ПАШКУНОВА